Agata Walczak
-Niewiadomska
Uniwersytet Łódzki

**Biblioteka szkoły wyższej
w służbie dzieciom**

Biblioteka akademicka, kojarząca się znacznej większości użytkowników z ostoją wiedzy, a także z ciszą niezbędną do zgłębiania tajemnic nauki, czasami staje się miejscem otwartym na dziecięcą fascynację odkrywaniem nowych rzeczy i zabawę. Łamiąc dotychczas funkcjonujące stereotypy i przyjęte odgórnie role bibliotekarze potwierdzają, że placówka, według powszechnych opinii przeznaczona wyłącznie dla dorosłych, może stać się atrakcyjna i potrzebna również dzieciom. Celem niniejszego artykułu jest wskazanie popularnych trendów w środowisku księżnic akademickich na świecie oraz omówienie aktualnych osiągnięć bibliotek polskich w tym zakresie.

Tworzenie specjalnych programów i ułatwień w obsłudze dzieci w bibliotekach akademickich za granicą nie jest powszechne i podobnie jak w Polsce, spotyka się raczej ze zdziwieniem oraz wątpliwościami. Jednocześnie w literaturze bibliologicznej odnaleźć można wiele koncepcji mających na celu wyjście poza sztywną strukturę jednostki i usługi skierowane tylko do dorosłych. Tego typu aktywność jest szczególnie widoczna w bibliotekach uczelni posiadających w swej ofercie edukacyjnej kierunki pedagogiczne. Niektóre z pomysłów powstają we współpracy ze studentami i służą pogłębianiu wiedzy poprzez praktycznie zastosowane rozwiązania. Pierwsze wskazówki do tworzenia kolekcji literatury dziecięcej w bibliotekach szkół wyższych w USA powstały już w latach siedemdziesiątych XX wieku. W 1974 r. w czasopiśmie „Choice” opublikowana została bibliografia zawierająca opisy

bibliograficzne książek, mających w zamyśle tworzyć dział w ramach zbiorów biblioteki akademickiej. Wydana w następnym roku na podstawie tegoż zestawienia monografia była razem z innymi publikacjami pionierską próbą odpowiedzi na zgłaszane już wówczas potrzeby bibliotekarzy akademickich. Chociaż studenci i wykładowcy kierunków literaturoznawczych i bibliotekoznawczych odwoływali się często do wydzielonych działów z literaturą dziecięcą, przedstawiciele innych dyscyplin, nie rozumiejąc wagi badań nad czytelnictwem dziecięcym, nie doceniali znaczenia kolekcji. Co zrozumiałe, takie podejście stanowi trudność w opracowaniu spójnej strategii gromadzenia i zdobywaniu funduszy od władz uczelni (Hirsch E. G., 2008; Rice-Lively M. L., Immroth B. F., 1993).

Przykładem optymalnego i dobrze umotywowanego zbioru może być Centrum Książki Dziecięcej (*Children's Book Center*), funkcjonujące w strukturze Bibliotek Uniwersytetu Stanowego Bowling Green w stanie Ohio. Na bazie kolekcji literatury dziecięcej opracowano projekt „Przywracanie książek do życia: dzieci w wieku szkolnym jako recenzenci książek”, którego celem jest m.in. uświadomienie studentom, nauczycielom, bibliotekarzom i innym specjalistom pracującym z dziećmi znaczenia utrzymywanego zbioru oraz przeszkolenie w zakresie korzystania, wypracowanie bliższej współpracy między biblioteką uniwersytecką a nauczycielami i bibliotekarzami z innych ośrodków, publikacje studentów i dzieci biorących udział w projekcie (BGSU [online]).

Pod rozważę poddawane są też zbiory komiksów dla młodzieży, służące jako materiał badawczy dla studentów zarówno kierunków pedagogicznych, jak i bibliotekoznawczych; szczególnie przydatne są w dyskusji na temat odbioru czytelniczego form przekazu treści innych niż książka. 55% amerykańskich bibliotek szkół wyższych posiadających akredytację studiów dla nauczycieli i bibliotekarzy, w swych zbiorach tworzy dział literatury dla dzieci i młodzieży, który jest pomocą w procesie dydaktycznym (Williams V. K., Peterson D. V., 2009). Według specjalistów kolekcje takie istnieją w zbyt małej liczbie placówek, co może mieć wpływ na niedostateczne przygotowanie studentów do późniejszego wprowadzania dzieci i młodzieży w świat książki.

Wyjątkowym przykładem zbioru poświęconego dzieciom i dostępnego w bibliotece akademickiej jest Międzynarodowa Kolekcja Dziecięcej Sztuki (*International Collection of Child Art – ICCA*), jedna z kilku istniejących na świecie. Ponad 10 tys. prac gromadzonych od drugiej połowy XX wieku zasila zbiory Biblioteki Milnera na Uniwersytecie Stanowym Illinois. Dzięki uzyskiwanym funduszom pozauczelnianym kolekcja utrzymywana jest w strukturach bibliotecznych, służy badaczom i studentom z wielu dziedzin wiedzy – sztuki, historii, nauk politycznych i społecznych oraz psychologii (Lonbom K. C., 2010).

Przedstawione powyżej przykłady łączy wspólna cecha – nastawienie na użytkownika dorosłego, przy możliwości dodatkowego świadczenia usług dla dzieci. Tymczasem biblioteki akademickie starają się wychodzić z propozycjami skierowanymi bezpośrednio do młodych czytelników. Bazując na doświadczeniach bibliotek amerykańskich zauważyć można tendencję do łamania konwencyjnego i ograniczonego regulaminem sposobu działania bibliotek uczelnianych. Szczególnie widoczne są inicjatywy bibliotekarzy prowadzone w ramach edukacji czytelniczej najmłodszych, a także programy wychodzące ku potrzebom okolicznej społeczności.

Kiedy w 2006 r. pracownicy biblioteki Uniwersytetu Wisconsin-Eau Claire zaoferowali zajęcia dla rodzin, miejsce spotkań wydawało się nieadekwatne ze względu chociażby na zbiory niedostosowane do wieku użytkowników. Tymczasem w ciągu kilku lat projekt rozrósł się i zyskał popularność; dziś składają się nań comiesięczne spotkania z głośnym czytaniem, imprezy dla rodzin oraz wakacyjny program czytelniczy dla tzw. „trudnej młodzieży”, prowadzony we współpracy z innymi instytucjami (Tvaruzka K., 2009). Program Partnerów Czytelniczych (*The Reading Partners Program*) polega na pomyśle, według którego studenci wolontariusze łączeni są w pary z uczniami szkół podstawowych, aby następnie spędzać z nimi dodatkowy czas w ich domach rodzinnych.

Zainteresowanie bibliotekarzy nowym podejściem do przywoływanego typu placówki wywołał artykuł opublikowany w 1991 r. przez Richarda Dougherty’ego, ówczesnego dyrektora Bibliotek Uniwersytetu w Michigan, w którym autor m.in. poddał krytyce pasywną i niechętną zmianom postawę bibliotekarzy uczelnianych

wobec użytkowników innych niż objęci statutem, a zwłaszcza brak zainteresowania z ich strony czytelnikiem dziecięcym (Dougherty R. M. 1991). Zwracano uwagę na potrzebę włączenia się w inicjatywy rozwijające edukację czytelniczną w najbliższym otoczeniu, bez względu na ograniczenia wynikające ze statutu uczelni i podlegających jej jednostek. Programy funkcjonujące z powodzeniem można odnaleźć w bibliotece Uniwersytetu Florydy w Gainesville (klub czytelniczny dla rodziców i szóstoklasistów), Bibliotece Okręgu Alachua w Gainesville we współpracy z Wydziałem Edukacji Uniwersytetu Florydy (Projekt Booktalk), bibliotece Uniwersytetu Północnego Teksasu we współpracy z biblioteką publiczną w Denton w tym samym stanie, bibliotekach Uniwersytetu Technicznego Teksasu (TTU) (Brown M. M. 2002).

Czasami inicjatywy bibliotekarzy uczelnianych wynikają z potrzeby współpracy z instytucjami pozostającymi w sąsiedztwie, bądź też podyktowane są innego rodzaju czynnikami. Tworzenie specjalnej oferty dla dzieci i młodzieży jest niezmiernie ważne na terenie pozbawionym biblioteki szkolnej i publicznej lub w społeczności o niskim poziomie edukacji czytelnicznej. Biblioteki włączają się wówczas ze swoimi propozycjami w koncepcje „uczenia się przez całe życie”, zachęcając użytkowników spoza kampusu do aktywnego korzystania z zasobów bibliotecznych. W 2000 r. opublikowane zostały rezultaty pięcioletnich badań prowadzonych przez *Kellogg Commission on the Future of State and Land-Grant Universities*, które zwróciły uwagę na znaczenie podjęcia reform wewnątrz struktur szkolnictwa wyższego w Stanach Zjednoczonych (Byrne J. V., 2000). Raport wskazywał obszary głównych zmian; stwierdzał m.in., że uniwersytety powinny być instytucjami „bardziej zaangażowanymi”, a swoje kluczowe funkcje (dydaktyka, badania, infrastruktura i usługi) usprawnić tak, by bliżej współpracowały z lokalnymi społecznościami i samorządami. Zalecenia dotyczyły także bibliotek akademickich, które zaczęły powoli wychodzić poza teren uczelni z ofertą edukacyjną (Malanchuk I. R., Ocha M. N. 2005; Schneider T. 2003).

Ciekawym rozwiązaniem, wprowadzanym przez biblioteki uczelni, które organizują żłobki i przedszkola dla dzieci pracowników i studentów, jest współpraca w zakresie zajęć czytelnicznych. Pomysł ten,

jakkolwiek optymalny biorąc pod uwagę bliskość i pozostawanie w tej samej strukturze instytucjonalnej, w wielu szkołach wyższych może napotykać na trudności wynikające z barier mentalnych pracowników biblioteki. Niemniej z powodzeniem ścieżka taka realizowana jest np. w Bibliotece McIntyre Uniwersytetu Wisconsin-Eau Claire. Niekiedy zdarza się przygotowanie kącika dla maluchów z kredkami, malowanymi i zabawkami, mającego za zadanie zająć dzieci podczas wizyty z rodzicami w bibliotece akademickiej (np. w bibliotece Uniwersytetu w Niagara, stan Nowy Jork).

Analiza dostępnych źródeł na omawiany temat zrodziła pytania o stan przygotowań polskich bibliotek szkół wyższych w zakresie usług dla dzieci. Ponieważ literatura przedmiotu w języku polskim, poza kilkoma doniesieniami i artykułami w fachowych czasopismach bibliotekoznawczych, praktycznie nie istnieje, autorka postanowiła przebadac placówki za pomocą specjalnie przygotowanej ankiety. Dodatkowym celem była próba określenia poziomu przystosowania budynków bibliotecznych do obsługi rodziców z najmłodszymi dziećmi. Badania ankietowe zostały przeprowadzone w styczniu 2012 r. Na 416 wysłanych za pośrednictwem poczty elektronicznej formularzy, uzyskano 72 ważnych odpowiedzi zwrotnych (por. wykres 1).

Wykres 1. Udział procentowy uczelni polskich, które odpowiedziały na ankietę

Źródło: Opracowanie własne, 08.06.2012.

Od pewnego czasu coraz bardziej popularne staje się organizowanie programów edukacyjnych dla dzieci, najczęściej w wieku 7-14 lat. Uczelnie starają się w ten sposób wyjść poza ustalone przez dekady sztywne ramy i zachęcić młodszych obywateli do odkrywania wiedzy, a także, czego nie ukrywają, oferty edukacyjnej dla potencjalnych studentów. Idea została zaczerpnięta z programu realizowanego od 2002 r. na Uniwersytecie w Tybindze. Pierwsza uczelnia dla dzieci powstała w 2007 r. jako wspólna inicjatywa fundacji PAIDEIA oraz pracowników naukowych Uniwersytetu Jagiellońskiego i Polskiej Akademii Nauk. Ze względu na wielką popularność sieć Uniwersytetów Dziecięcych rozrosła się w Polsce w krótkim czasie do ponad pięćdziesięciu (*Uniwersytety Dziecięce* [online]).

Pierwsze pytanie dotyczyło aktywności szkoły wyższej w tym zakresie; na 72 odesłane ankiety uzyskano 20 odpowiedzi twierdzących (27,78%). W ramach uniwersytetów i politechnik dziecięcych uczestnicy mają najczęściej okazję korzystać z wykładów przygotowanych przez kadrę szkoły wyższej, warsztatów i innych zajęć. Czasami organizowane są też zawody sportowe (Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach), prezentacje i spotkania z ciekawymi ludźmi, gry i zabawy terenowe (Akademia Wychowania Fizycznego we Wrocławiu), imprezy rodzinne połączone z warsztatami dla rodziców (Szkoła Wyższa Psychologii Społecznej, Wydział Zamiejscowy w Sopocie, Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Skierniewicach), zajęcia wakacyjne (Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku).

Do najciekawszych inicjatyw uczelni należy projekt „Polska Akademia Dzieci”, realizowany przez Szkołę Wyższą Psychologii Społecznej w Sopocie, którego oryginalność opiera się na umożliwieniu młodym badaczom, którzy nie przekroczyli dwunastego roku życia wygłoszenia wykładu o swoich pasjach naukowych. W ramach każdego spotkania odbywa się także drugi wykład, wygłoszony przez dorosłego wykładowcę.

Pytanie drugie miało na celu zorientowanie się, ile bibliotek uczelnianych angażuje się w organizację zajęć dla dzieci, w porozumieniu z jednostką macierzystą bądź niezależnie od niej; liczba ta wyniosła 14 (19,44%). Wśród aktywności lub udogodnień oferowanych przez biblioteki uczelniane, te które wymieniono, podano w wykazie.

Wykaz aktywności prowadzonych przez polskie biblioteki akademickie w zakresie usług dla dzieci według przeprowadzonych badań

Głośne czytanie, również w ramach akcji „Cała Polska Czyta Dzieciom”
• Uniwersytet w Białymstoku: „Godzina z Bajką w języku francuskim”, organizowana przez studentów filologii romańskiej
• Akademia Morska w Szczecinie
• Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
Oprowadzanie zorganizowanych grup po budynku i zbiorach
• Uniwersytet w Białymstoku
• Politechnika Łódzka
• Uniwersytet Technologiczno-Przyrodniczy im. J. J. Śniadeckich w Bydgoszczy
• Pomorski Uniwersytet Medyczny w Szczecinie
• Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
• Uniwersytet Warszawski
• Uniwersytet Medyczny w Lublinie
Konkursy
• Politechnika Opolska
Wystawy
• Politechnika Opolska
Spotkania okolicznościowe z dziećmi (Mikołajki, Dzień Dziecka, Dzień Misia itp.)
• Wyższa Szkoła Humanistyczna Towarzystwa Wiedzy Powszechnej w Szczecinie
• Gnieźnieńska Szkoła Wyższa Milenium
Lekcje biblioteczne
• Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa we Włocławku
• Uniwersytet Medyczny w Lublinie
• Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej
Projekty edukacyjne
• Gnieźnieńska Szkoła Wyższa Milenium
• Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach
• Uniwersytet Warszawski – w ramach Festiwalu Nauki
• Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej: Klub Filmowy RejMovie

Wykaz aktywności prowadzonych przez polskie biblioteki akademickie w zakresie usług dla dzieci według przeprowadzonych badań (c.d.)

Kolekcja literatury dziecięcej
• Wyższa Szkoła Administracji w Bielsku-Białej
Kąciki malucha/dzieciaka/dla najmłodszych, gdzie rodzic może zostawić dziecko na czas nauki lub egzaminów. Kącik wyposażony jest w przybory do malowania, zabawki, książeczki:
• Wyższa Szkoła Humanitas w Sosnowcu
• Politechnika Opolska
• Wyższa Szkoła Zarządzania i Bankowości w Krakowie

Źródło: opracowanie własne, 08.06.2012.

Wprowadzenie do ankiety pytania o stan przygotowania budynku do obsługi najmłodszych dzieci (podjazd dla wózków, przewijaki, osobna toaleta dla rodziców z małymi dziećmi) uznano za zasadne w celu zorientowania się, na ile polskie biblioteki akademickie dostrzegają potrzebę zmian w tym zakresie. W świetle uzyskanych wyników: 61% budynków posiada udogodnienia dla wózków, zarówno dla niepełnosprawnych, jak i dzieci, 5% bibliotek może się pochwalić oferowaniem użytkownikom przewijaka, a niewiele mniej – 4% – osobno przygotowanej toalety. Taki stan rzeczy może wynikać z faktu, iż administracja i personel bibliotek uczelnianych nie postrzega studentów z małymi dziećmi jako odrębnej grupy użytkowników, a co za tym idzie – nie widzą konieczności zaspokajania ich potrzeb.

W ankiecie zamieszczono również pytanie o opinię podstawowych użytkowników biblioteki, czyli osób dorosłych (studentów, wykładowców), w kwestii zasadności pobytu dzieci w instytucji akademickiej. Okazało się, że o ile w jednej bibliotece wyrażono uwagi dotyczące potrzeby lepszego przystosowania budynku do obsługi dzieci, o tyle nikt nie zgłaszał postulatu rozszerzenia działalności biblioteki o zajęcia dla dzieci. Wyniki odzwierciedliły powszechne przekonanie użytkowników, że placówka akademicka nie jest miejscem odpowiednim dla najmłodszych, chyba że są to wizyty odbywane w ramach załatwiania spraw przez dorosłych (zob. też wykres 2).

Wykres 2. Częstotliwość wizyt dzieci w bibliotekach akademickich w Polsce

Źródło: opracowanie własne, 12.12.2011.

Do najbardziej aktywnych i pomysłowych spośród bibliotek, które nadesłały odpowiedź, z pewnością należy zaliczyć Bibliotekę Główną Politechniki Opolskiej. Jest ona organizatorem zajęć w ramach projektu „Dziecięca Politechnika Opolska”, realizowanego przez uczelnię dla dzieci w wieku 9-12 lat. W czterech dotychczasowych edycjach mali czytelnicy mieli okazję zwiedzić bibliotekę i zobaczyć najciekawsze zbiory (największą, najmniejszą, najstarszą, najcięższą książkę i inne) (Czerwińska E., Jańczyk A., 2011). Działalność Biblioteki Głównej Uniwersytetu Przyrodniczo-Humanistycznego w Siedlcach, a w szczególności w ramach autorskiego projektu „Książka dla żaka i przedszkolaka”, została wyróżniona w konkursie na najlepiej przeprowadzoną kampanię społeczną „Cała Polska czyta dzieciom” w roku szkolnym 2010/2011. Pracownicy Oddziału Informacji Naukowej BG w 2010 i 2011 roku przygotowali dwudniową imprezę adresowaną do siedleckich przedszkolaków, podczas której dzieci m.in. zwiedzały bibliotekę oraz słuchały tzw. *zawodowego czytania*, czyli lektury przedstawianej przez przedstawicieli różnych zawodów, ubranych w stroje

służbowe; zadaniem najmłodszych było odgadnięcie zawodu (*Książka...* [online]).

Jedynym przykładem kolekcji dziecięcej w polskich bibliotekach akademickich, jak wynika ze zgromadzonych danych, jest zbiór literatury (na poziomie gimnazjum i liceum), lektur, czasopism i literatury popularnonaukowej, będący w posiadaniu biblioteki obsługującej szkoły prowadzone przez Towarzystwo Szkolne im. M. Reja w Bielsku-Białej: Wyższą Szkołę Administracji, Policealną Szkołę Fizjoterapii, Gimnazjum i Liceum Ogólnokształcące, stąd też wspólny księgozbiór podręczny i materiały do nauki języków obcych. Studenci i wykładowcy WSA mają prawo wypożyczania literatury dziecięcej do celów prywatnych.

Podkreślana przez amerykańskich bibliotekarzy idea współpracy biblioteki uczelnianej z okoliczną społecznością oraz inicjatywy czytelnicze realizowane są w pewnym stopniu w Bibliotece Dolnośląskiej Szkoły Wyższej, która nie odpowiedziała na ankietę. Dostępne są jednak opublikowane doniesienia na ten temat; pozwalają one opisać zakres prowadzonych aktywności. Powołana do życia przed kilku laty świetlica, mieszcząca się w czytelni biblioteki, powstała w odpowiedzi na potrzeby dzieci zamieszkujących okoliczne budynki. Ich coraz częstsze wizyty spowodowały konieczność rozbudowy skromnego zbioru literatury dziecięcej, służącego dotychczas jedynie przyszłym nauczycielom edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, w czym wydatnie pomogły uczelni Miejska Biblioteka Publiczna, stali dostawcy książek oraz Instytut Pedagogiki. Przygotowano również kącik, w którym dzięki grom planszowym, puzzlom, kredkom, farbom i innym przyborom, dzieci mogą przyjemnie spędzić czas. Ta nietypowa jak na bibliotekę akademicką usługa wzięła się zapewne z faktu, iż w pobliżu nie ma siedziby żadna biblioteka publiczna (Kubów S., 2010).

Obsługa czytelników spoza kampusu uczelnianego spotyka się z utrudnieniami, takimi jak choćby prozaiczny brak możliwości zaparkowania w pobliżu biblioteki albo zbyt duża odległość między rozsianymi po kampusie budynkami. Dodatkowym czynnikiem antymotywacyjnym dla bibliotekarzy jest brak czasu na opracowanie

i wdrażanie programów oraz zbyt duże oddalenie tematyczne zbiorów od podstawowej misji placówki.

Analiza przykładów amerykańskich wskazuje na ciekawe, acz widoczne jeszcze w niewielkiej skali, zjawisko wychodzenia poza mury bibliotek akademickich z usługami dla użytkowników pozainstytucjonalnych. Podobnie jak w Stanach Zjednoczonych, polskie biblioteki uczelniane z reguły nie są przygotowane i chętne do przyjmowania nowych grup użytkowników. Zagadnienie obejmuje nieliczne jednostki, których praca w zakresie animacji i edukacji czytelniczej dzieci wiąże się z potrzebami lokalnej społeczności, a wysiłek bibliotekarzy jest doceniany przez partycypantów i kierownictwo.

W literaturze zagranicznej spotyka się opinie, iż bibliotekarze akademicy, m.in. ze względu na posiadane już umiejętności interpersonalne (szkolenie użytkowników, udzielanie informacji) i poczucie służby publicznej, są predystynowani do obsługi różnego typu czytelników i rozwijanie programów czytelniczych.

Studenci kierunków nauczycielskich i bibliotekoznawczych w ramach projektów czytelniczych prowadzonych przez biblioteki uczelniane mają niepowtarzalną okazję do obserwacji zagadnień teoretycznych w praktyce, niejednokrotnie włączając się aktywnie w realizację zajęć (organizując np. sesje głośnego czytania).

Przygotowanie i prowadzenie programów dla dzieci przez bibliotekę akademicką samo w sobie jest wydarzeniem ciekawym i przykuwającym uwagę. Przy odpowiedniej strategii dość łatwo jest zyskać zainteresowanie mediów, co przekłada się następnie na pozytywny wizerunek biblioteki, jak też całej uczelni.

W pewnym stopniu zaangażowanie biblioteki i uczelni może wiązać się z nadzieją na „oswojenie” młodego uczestnika zajęć z konkretną placówką i wpłynięcie na jego decyzję o przyszłym wyborze szkoły.

Konkludując, działalność biblioteki szkoły wyższej w zakresie animacji czytelniczej dla dzieci ma sens, o ile podstawowa grupa użytkowników pozostaje nadal na pierwszym planie. Tam, gdzie czytelnicy nie widzą potrzeby rozszerzania profilu aktywności placówki, wszelkie działania w tym kierunku nie będą miały większego sensu. Dobrym

pomysłem jest włączenie się w istniejący już projekt uczelniany, np. Uniwersytet Dziecięcy i uzupełnienie go o zajęcia w bibliotece.

Badania i obserwacje bibliotekarzy za granicą, o których wspominają autorzy cytowanych publikacji, potwierdzają pozytywny wpływ podejmowanych inicjatyw na wizerunek instytucji, stąd zagadnienie zawarte w tytule na pewno warto jest przemyśleć. Doskonałym potwierdzeniem są wspomniane przykłady bibliotek polskich, z powodzeniem przytaczane i komentowane przez media tradycyjne i elektroniczne.

BIBLIOGRAFIA

- BGSU. *Bowling Green State University* (2012), *University Libraries: Engagement Activities* [online], [dostęp: 08.06.2012], dostępny w Internecie: <<http://www.bgsu.edu/colleges/library/about/page41470.html>>
- Brown M. M. (2002), *What works – kids on campus: an academic librarian is inspired to reach out to the community*, „School Library Journal” [online], April 2001, aktualizacja: 01.04.2002, [dostęp: 08.06.2012], dostępny w Internecie: <<http://www.schoollibrary-journal.com/article/CA202858.html>>
- Byrne J. V. (2000), *Engagement: a defining characteristic of the university of tomorrow*, „Journal of Higher Education. Outreach & Engagement” Vol. 6, No. 1, p. 13-21 [online], [dostęp: 08.06.2012], dostępny w Internecie: <<http://openjournals.libs.uga.edu/index.php/jheoe/article/view/56/44>>
- Czerwińska E., Jańczyk A. (2011), *Dziecięca Politechnika Opolska w bibliotece*, „Bibliotekarz Opolski” [online], R. LV, nr 1, [dostęp: 08.06.2012], dostępny w Internecie: <<http://www.bibliotekarz-opolski.pl/bo50-12.html>>
- Dougherty R. M. (1991), *„Kids who read succeed” and the academic librarian*, „College and Research Library News” Vol. 3, p. 155-156
- Hirsch E. G. (2008), *„You have kids’ books?!” Promoting children’s literature in an academic library*, „Education Libraries: Childrens Resources” Vol. 31, no. 1, p. 13-16
- Książka dla żaka i przedszkolaka* (b.r.w.) [online], [dostęp: 08.05.2012], dostępny w Internecie: <<http://www.bg.uph.edu.pl/index.php/pl/ksiazka-zaka.html>>
- Kubów S. (2010), *Biblioteka Dolnośląskiej Szkoły Wyższej przyjazna dzieciom*, „Bibliotekarz”, nr 6, s. 22-23
- Lonbom K. C. (2010), *Drawing on imagination: children’s art in the academic library*, „Art Documentation: Bulletin of the Art Libraries Society of North America” Vol. 29, Issue 1, p. 11-15
- Malanchuk I. R., Ocha M. N. (2005), *Academic librarians and outreach beyond the college campus*, „The Southeastern Librarian”

- Vol. 53, Issue 3, article 11, p. 23-29 [online], [dostęp: 08.06.2012], dostępny w Internecie: <<http://digitalcommons.kennesaw.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=1162&context=seln>>
- Rice-Lively M. L., Immroth B. F. (1993), *Reader's advisory in the academic library children's collection*, "Collection Building" Vol. 12, p. 63-66
- Schneider T. (2003), *Why, how and who? Academic libraries and their involvement in the community*, „The Reference Librarian” Vol. 39, Issue 82, p. 199-213
- Tvaruzka K. (2009), *Warning: children in the library! Welcoming children and families into the academic library*, „Education Libraries” Vol. 32, no. 2, p. 21-26
- Uniwersytety Dziecięce* [online], [dostęp: 08.06.2012], dostępny w Internecie: <<http://www.uniwersytetydzieciece.pl>>
- Williams V. K., Peterson D. V. (2009), *Graphic novels in libraries supporting teacher education and librarianship programs*, „Library Resources and Technical Services” Vol. 53, no. 3, p. 166-173